

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznaniha stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Cesarja Franc Jožefa I. jubilejna ustanova

za v službi ponesrečene gasilce, oziroma njihove vdove in sirote. VII. izkaz daril: Gasilci: Dobračeva (IV. zbirka) 10 K 68 h, Stražiše pri Kranju 20 K, g. Anton Kastelic nabral pri slavnosti 25letnice v Trebnjem 12 K 04 h, tovariš Fran Barlé nabral pri slavnosti 30letnice v Kranju 36 K 69 h, g. Anton Mauser v Mokronogu 50 K, g. Jos. Malenšek v Ljubljani 1 K, tajnik Trošt, dobiček Gasilskega koledarja II. 63 K 76 h, in dobiček gasilskih znakov 12 K 40 h, skupaj 206 K 57 h. Prej izkazanih 5100 K 41 h, torej dosedaj zbranega 5306 K 98 h. Koliko je še društev, ki niso še prav nič nabrala! Tovariši, zganite se! Zrno do zrna!

Poročilo o delovanju zveznega vodstva, odnosno odbora v pretečenem poslovnem letu.

Ker letos ni občnega zbora naše zveze, sprejmite, dragi tovariši gasilci, nastopno poročilo o delovanju v minulem letu.

Naša nada za izboljšanje prispevkov za stražno-gasilni zaklad od strani zavarovalnic, se je izpolnila, da je visoki deželni zbor soglasno sklenil postaviti, po kateri se vbodoče pobira 3% naklada za omenjeni zaklad. Sicer dosedaj še ta postava ni dobila Najvišje sankcije, a upati smemo, da se to zgodi.

Jubilejna ustanova lepo napreduje, zakaj nabranih je do sedaj že 5306 K 98 h in prvi dve ustanovi po 60 K se bosta letos podelili in dne 2. decembra izplačali. Tovariši! ne zamudite nobene slovesne prilike, da ne bi nabirali za to ustanovo, ki bo še daljnim našim potomcem v korist.

Kakor imajo druga društva svoje znake, da se društveniki spoznajo, dasi niso v kroju, nabavili smo tudi mi gasilske znake in jih do sedaj oddali že nad 600. Mali dobiček teh znakov se steka tudi v jubilejno ustanovo.

Pravtako se steka v jubilejno ustanovo ves čisti dobiček gasilskega koledarja, ki znaša za letos 401 K 62 vin. Podpirajte gasilce to podjetje, saj služi v skupno korist! Noben gasilec ne bodi brez »Gasilskega koledarja«, naj mu je dobro služuče priročna knjižica.

Letošnje leto je začel prirejati tajnik male gasilske sestanke po posameznih okrajih. Bilo je do sedaj šest takih sestankov, ki se bodo pa o priliki nadaljevali.

Zveza šteje sedaj 159 društev (145 lanskega leta), toraj 14 društev več. Vsako novo društvo naznani tudi takoj pristop k zvezi. Društva izpolnjujejo domala vsa svojo dolžnost, le par društev se ne zmeni za opomine, nego žive v letargiji namesto v delavnosti. Naj se pač še ta zdramijo v človekoljubju z našim geslom »Bogu na čast, bližnjemu v pomoč«.

Dve društvi: Bizovik in Trebnje sta praznovali svoji 25letnici, a ono v Kranju svojo 30letnico. Ob takih prilikah je pač na mestu, da zastopajo zvezni odbor posamezni člani, nikakor pa ni siliti odbornikov zveze k navadnim veseljem, ki so le bolj krajevnega pomena.

Posamezni odborniki gredo v svojem okraju društvom rade volje na pomoč.

Splošno je pa tudi zvezni tajnik vedno na razpolago, da ustreza po svojih močeh vsakemu društvu in podpira tudi občine z veseljem pri ustanovitvi novega gasilnega društva.

Z vsemi oblastnjami je zvezino vodstvo v najboljšem soglasju in mu gredo v gasilskih zadevah na roko, zakaj priznana je korist gasilstva, katero ima čedalje več prijateljev in vedno manj nasprotnikov.

Gasilci! kot tovariši živite med seboj v lepi slogi, nikakor naj vas ne razburjajo politični valovi, zakaj za gasilca ni in ne sme biti politike. Družimo se! krepimo se! in navdušujemo za prekoristno gasilsko stvar, ki se tako lepo razvija v naši domovini.

Računski zaključek od 1. avgusta 1908 do 30. junija 1909 izkazuje 4933 K 8 v dohodkov in 3236 K 28 v stroškov, toraj 1696 K 80 v preostanka. Iz preostanka pa je poravnati še približno 500 K stroškov, pa računi še niso dospeli.

Na pomoč!

Zvezno vodstvo.

Rešitev ljudi iz nevarnosti pri požarih.

V založbi Ph. L. Jung v Monakovem je izšla knjižica s 76 podobami, kjer razpravlja inženir Dirnag »Rešilstvo pri gasilstvu«. Knjižica stane 2 K 40 h in jo toplo priporočamo.

Določnih predpisov glede reševanja ljudi ob požarih se ne more dati.

Nepreračunjeno je stanje ljudi, ki so v nevarnosti, od njihove razsodnosti je veliko odvisno, ali tudi oseba rešitelja igra važno vlogo. Od voditelja je najprej zahtevati, da pregleda stališče in takoj preuči situacijo, da obvaruje mir in premišljenost in daje kratka in točna povelja.

Potreba je, ko se pride na požarišče, da se takoj poizve, ali so ljudje v nevarnosti in kje.

Ako ni za prebivalce hiše nobene nevarnosti, se začne ogenj omejevati na goreči predmet in zabranjevati razširjenje. Začne naj se na mestu, kjer se je najbolj bati razširjenja ognja in kjer bi bila kaka oseba v nevarnosti. Stvar voditelja je, da skrbi za pomirjenje onih, ki so vznemirjeni zaradi prestriženja pota zaradi ognja ali dima, posebno za osebe, ki so v višjih nadstropjih. Take osebe precenjujejo v strahu nevarnost in store nepremišljena dejanja. Če opazijo pa gasilca v svoji bližini, se dajo pomiriti. Po lestvah pridejo gasilci do oseb, ki so v nevarnosti, in ne morejo več po-

stopnjicah iz gorečih poslopij in te rešujejo s pomočjo lestev in drsalnih prtov.

Če se je pa dognalo po domačih ali pa na pomoč-klicih, da je človeško življenje v neposredni nevarnosti, je to najprej rešiti. Navadno so osebe največ v nevarnosti zaradi zadušitve v dimu.

Celo pri malih požarih, se izcimi toliko dima, da je napolnjeno vse poslopje zadušljivo, in so vsi prebivalci v veliki nevarnosti. Večkrat se pripeti, da se rešuje ljudi iz hodnikov in stopnic, ki so z dimom napolnjeni. Ker so gasilci proti dimu trdnjši, in znajo izrabiti še tako malo zraka, ki se nahaja v dotičnih prostorih, se osebe z malo težkočo brez uporabe rešilnih priprav odstranijo iz nevarnosti.

To se zgodi v prvi vrsti s tem, da se dim izpelja in najprej tam začne, kjer so izhodi. Tu se mora torej ogenj najprej pogasiti.

Ali vselej ni mogoče dospeti tako na prostor, kjer se nahaja nevarnost, zakaj često so stopnjišča in hodniki v polnem plamenu in nedostopni. V takih primerih se uporabljajo rešilne priprave. Predvsem je poskusiti doseči osebe in v to poiskati najkrajšo pot.

Navadno pridemo k prostorom, ki so v nevarnosti v njih osebe po lestvah. Kakšne lestve se rabijo, je odvisno od poslopja in prostora. Posamezne osebe se rešujejo na mehaničnih pomikalnih lestvah ali s pomočjo rešilne vrvi. Če je treba rešiti večje število ljudi, se opravi to najlažje z rešilnim prtom. Kjer se ne more rabiti mehanična lestva, rabi se tudi kljukasta lestva. Vporaba kljukaste lestve se naj pa omeji do 2. nadstropja in le tam, kjer so fasade le malo izbočene. Po krajevnih razmerah se lahko rabijo tudi pomikalne in vtikalne lestve v zvezi s kljukastimi. Pogumne in brezomotične osebe rabijo brez daljne varnosti same mehanične lestve, boječi naj se oprijemljejo vrvi, katero drži gasilec na oknu in so zagotovljeni, da ne padejo. Stare in omotične osebe stopajo po reševalni lestvi, in morajo biti privezane na vrv in poleg njih mora biti gasilec. Če rešitev ni na ta način mogoča, se mora izvršiti z vrvijo ali tudi z drugimi rešilnimi pripravami. Osebe se prenaša s pasom in naveže na vrvi ter spušča počasi na tla.

Priporočati je, da spodaj stoječi gasilec z vrvijo osebo odvlačuje od fasade, ker večkrat mislijo nesrečniki, da je to stališče.

Če so pa osebe že preden dojde gasilstvo v taki nevarnosti, da ni nobena teh rešitev mogoča, je v najskrajnejšem slučaju uporabiti skakalni prt.

Če društvo tudi ni bilo obveščeno o kaki nevarnosti za osebe, vendar naj preiščejo gasilci z dimom napolnjene prostore; zakaj večkrat so ljudje od dima omoteni in ne morejo klicati na pomoč. Preiskati je prostore posebno pri vratih in oknih pa celo pod postelje je pogledati, ker se ljudje večkrat skrivajo pred dimom tudi pod nje.

V prostorih pa, ki so napolnjeni z dimom, naj se skrbi za prepih, da se dim izkadi.

Z roko v roki z vsemi navedenimi pomočki naj prične gasilec svoje rešilno delo.

Dobava parnih brizgalnic na deželi.

V novejšem času se čedalje bolj nmože parne brizgalnice, da, že gasilna društva na deželi obdaja misel, da si nabavijo parno brizgalnico. Uporaba parne brizgalnice ima seve veliko prednost pri gašenju, ker stroj deluje nepretrgoma in z večjo vodno močjo, kakor ročna brizgalna, ker često tudi pomanjkuje delavnih moči.

Opravičena je torej misel, da hrepeni marsikatero gasilno društvo po takem stroju. Izkušnja pa uči, da nabava parne brizgalne prinaša veliko skrbi, posebno denarnih, dalje pa tudi jeze in razočaranja. Parna brizgalna stane s pritiskom do 6000 K in več. Če si more gasilno društvo to vsoto s pomočjo občine dobaviti, ni ugovora. Veliko pa jih je mnenja, da imajo z nabavo parne brizgalnice tudi pravico do večje subvencije iz stražnogasilnega zaklada. To je povse napačno. Pri vedno rastočem številu gasilnih društev, so podpore čedalje manjše in se morajo društvu v pravem raz-

merju podeliti, naj si nabavijo to ali ono orodje. Ni se treba toraj zanašati veliko na te popore, ampak si mora društvo kako drugače pomagati, da dobi v to potrebnih sredstev.

Daljno vprašanje je, vpoštevati pridobitve potrebnih kurjačev in strojnikov, katerih mora biti najmanj po dvoje na razpolago, da se z gotovostjo računa na postrežbo in izmeno. Čeravno se ni težko priučiti ravnanju s parno brizgalnico, morajo biti zato vendar prav zanesljivi ljudje, ki skrbijo za popolno upravo in vzdržavo stroja. V prvi navdušenosti se jih res oglasi več, a kmalu se pogreša vztrajnost. Strojnik in kurjač imata neprestano dela, ki zahteva vso pazljivost. Čim manjši je kotel, tem hitreje se mora kuriti in polniti. Da smo gotovi delovanja stroja, mora se najmanj v mesecu enkrat celo uro delati. Po vsakem delu se mora stroj osnažiti, pregledati vse zaklopke in poškodovane gostote se morajo z novimi nadomestiti, v kar je treba večurnega dela dveh ljudi, ki pa dela ne bosta brezplačno opravljala.

Za kurivo je uporabiti najboljši premog; mokra drva in slab premog ne dosežejo zadostne pare. Da so parne brizgalnice vedno v pripravnosti, se mora pozimi prostor, kjer se nahaja, kuriti. Če povzamemo stroške za popravo, stroške službe in kuriva, so letni izdatki precej visoki, ki se morajo zagotoviti, sicer nastanejo težkoče. Za vporabo parne brizgalnice pri požarih zunaj kraja, moramo kot glavno točko smatrati večji vodni curek in izmet. Dalje se mora seboj voziti večja množina cevi in kuriva v kar je potreben poseben voz. Upoštevati je dalje le veliko množino vode, ker vodnjaki in mali vodohrami ne zadostujejo. Tla, kjer stoji parna brizgalna morajo biti trdna, da se ta ne udara, podložiti je močne plohe. Za večje, industrijske kraje, kjer je veliko tvornih skladišč, imajo parne brizgalne očitno prednost, ker ročne brizgalne ne zadostujejo. V takih tvorniških krajih je dobiti tudi vedno in lahko postrežno moštvo.

Daleko nam je, da bi bili protivniki parnih brizgalnic, ali podali smo le te vrstice v preudarek onim, ki goje misel na dobavo parne brizgalnice. Dobro morajo torej premisliti, koliko dela, snaznosti itd. zahteva tak stroj, da je vedno pripravljen za uporabo. Dogodilo se je že, da je stroj odrekel delo, in gasilstvo zadene v takem slučaju velika odgovornost.

Rešitev živali iz hleva o požaru.

Vobče je znano, da je od požaru gospodarskih poslopij živino prav težko izgnati iz hlevov in da živina sili nazaj v goreče poslopje, kjer si išče na svojem navadnem prostoru zavetišče. Pravtako je opaziti, da se domače živali, če niso trdno privezane in se lahko odtrgajo, ali če jih hkratu odvežemo, gnetejo v gručo in jih je težko razgnati; posebno imajo to navado ovce in konji.

Zaradi svetlobe plamena so živali nemirne in se silno boje. Preteča nevarnost jih sili v gručo. Obenem opažamo, da si živali poiščejo v hlevu najtemnejše koticke in jih prav težko preženemo z mesta.

Za posestnika kmetovalca je torej prav važno, da si zapomni naslednja navodila, če bi ga nesreča zalotila, pa tudi nič manj važno ni to za gasilca, ki pride na pomoč, da se ve ravnati v takem primeru in reši kar največ živine.

Najvažnejša pravila so ta:

1. Odvezuj živali posamezno.
2. Vsako posamezno živinčce naj kdo vede iz staje.
3. Konjem in bikom naj se vržejo čez glavo koci ali vsaj vreče, sploh naj se jih pokrije s predmetom, ki je pri rokah.
4. Le v skrajni sili, če je premalo ljudi navzočih, naj se odveže vsa živina takoj in vodi ena žival naprej druge pa poganja za njo.
5. Prašiče, če so majhni, naj se poveže, velike naj se vleče za zadnje krake iz hleva.
6. Perotnino naj se pobaše v vreče.
7. Čebelam naj se letalnice pri panjih pomaše in se jih odnese daleč proč, da jih ne nadleguje dim, odpro pa se naj tam zopet letalnice.
8. Če ima hlev več vrat naj se izganja pri onih, ki so na nasprotni strani nego ogenj.

Napačno je, če se pri stavbah vrata odpirajo na znotraj. Temu stavbnemu nedostatku je podleglo že veliko ljudi in živali. Kjer je to mogoče naj se vrata prenarede, da se vsa odpirajo na zunanjo stran. Pri vseh teh delih naj se vpoštevata glavna točka mir in zopet mir. Vsakršno kričanje in klicanje naj se opušča.

Reševanje naj opravljajo močne osebe, posebno važna je ona, katera žival krmi in so je živali privajene. Glas te osebe je živalim znan; od nje se puste raje voditi, kar tudi opazamo pri vprežni živini, ki svojega navadnega vodnika pozna in ga raje uboga.

Dela naj se mirno in pravilno, varuje naj se pa tudi samega sebe, potem bo pri požarih poginilo gotovo manj živali.

Zakaj pade pri požarih zidovje na vnanjo stran?

Pri vseh večjih požarih opazamo, da se podira zunanje in opažno zidovje samoobsebi na zunaj. Dalje opazamo, da se to dogodi posebno pri tistih stenah, ki so znotraj v neposrednem stiku z ognjem in čim večja je ploskev stene, ki jo ogreva ogenj, tem prej in zanesliveje se prevrne stena v tej smeri. To je seve popolnoma naraven pojav. Toplota namreč razteza telesa. V teh primerih ogreva ogenj steno le na znotranji strani zunaj pa ne. Zid, ki je visok n. pr. 15 m ima gotovo do 200 skladov, in ko se zid na eni strani bolj segreje nego na drugi, se raztegne nekoliko in stena se nagne v tem primeru na zunaj ter se prevrne, čim je izgubila ravnotežje. Ako hočemo zabraniti tako škodo, moramo steno ohlajati, da je toplota ne razgreje preveč in sicer na tisti strani, kjer je vročina večja.

Marsikomu se bo zdelo to smešno, in ne bo stvari jemal resno. Dokazov za to je sicer težko doprinesiti, ker pri večini požarih ni takih prizorov, vendar se je posrečilo tudi očitvidcem to dokazati.

Pri požaru velikega hleva, kjer je bila opažna (končna) stena 10 m visoka in na vrhu le 25 cm debela, se je moralo moštvo odstraniti, ker se je bilo bati, da se stena poruši; z močnim vodnim curkom so potem notranjo stran stene ohladili in glej — stena se je v kakih deset minutah zopet popolnoma zravnila. Pri požaru bombaževega skladišča v pristanu je poveljnik ukazal moštvo, da se od čelne strani odmakne, ker se je opažna, 9 m visoka stena že do 50 cm nagnila in utegnila bi se bila porušiti vsak hip. Ko so pa steno na notranji strani dobro omočili, se je zopet zravnila in stoji še zdaj. Tako nas uče izkušnje, ki jih upoštevajmo, da zabranimo marsikako nevarnost in poškodbo zidovja, ki utegne nastati na ta način.

Novice.

Ljubljanski škofijski list piše: »Zadnje čase se je pa do- voljevalo gasilcem, da smejo biti pokriti, če se udeležujejo procesije uvrščeni v četo pod poveljstvom. Odkriti se pa morajo pri blagoslovu in pri ustupu v cerkev. Ker se je ta navada uvedla že tudi v ljubljansko škofijo, naj torej pri tej navadi ostane.« S tem je torej rešeno vprašanje za tista prostovoljna gasilna društva, ki se udeležujejo v paradi procesij na veliko soboto in presv. Rešnjega Telesa.

Mirko Kolarič, tajnik zveze hrvatskih gasilnih društev, vežbatelj zagrebskega gasilnega društva in upravnik gasilarne, je praznoval dne 12. junija 1909 redek jubilej, namreč 40 letnico kot gasilec. Kolarič pozna na Hrvatskem vsak gasilec, zakaj lahko rečemo, hrvaško gasilstvo je združeno s pokojnim Deželicem in Kolaričem. Do strokovnega znanja v gasilstvu se je povzpел Kolarič po lastnih močeh z neufudno pridnostjo in marljivostjo. Na literarnem polju je spisal Kolarič nebroj člankov o gasilstvu, urednik je »Vatrogasnom viestniku«, a neprecenljive vrednosti je njegova knjiga »Vatrogasne upute«, ki je izšla leta 1894. Tudi vsako njegovo manjše delce je važno za gasilstvo. Sploh iz vsega sije plemenitost za prekornostno gasilsko stvar in temeljito globoko poznanje vseh gasilskih priprav. V kratkem izide njegovo jubilejno delo »Požarne pogibe«, ki bode pravi vademakum za vsakega hrvatskega gasilca, pa tudi za nas Slovence, saj nam hrvaščina ni tuja. Pobratime, osivel si v službi za bližnjega, neštetokrat si hitel k požaru, da si s hrabro in izvežbano četo rešil dom meščanu in

seljaku, vztrajaj na tem polju še mnoga leta, zahvalen Ti bode narod Tvoj, a tudi mi Tvoji sosedi se lahko učimo od Tebe marljivosti in pridnosti na gasilskem polju. Na pomoč! Vrlji Kolarič!

Za leto 1909 razdelil bo visoki deželni odbor iz stražnogasilnega zaklada znesek 14.700 K slovenskim prostovoljnim gasilnim društvom. Prošenj je bilo pravočasno vloženih 147. Zdaj si pa lahko vsak izračuna, koliko pride na eno društvo. Postava o povišku gasilskega prispevka na 3% še ni dobila Najvišje sankcije, da bi le kmalu prišla v veljavo; društva se množe, razpoložljiva glavnica je pa skoro neizpremenjena.

Tovariš Josip Maháček piše o načrtu potovanja v Ljubljano leta 1910. v »Hasičskich Rozhledich« pod naslovom: »K našemu sjezdu v Lublani.« Maháček se vrlo zavzema, da bodi shod slovenskega gasilstva v Ljubljani dne 14. in 15. avgusta 1910. Dne 16. avgusta bodi poset Postojnske jame in odhod v Trst. Iz Trsta po državni železnici na krasni Bled, mogoče še prej v Bohinj in k izviru Savice. Podaja tudi natančni načrt potovanja in obenem označuje vse vozne stroške na železnici za II. ali III. razred in svetuje, da se vzame okrožni listek, ki je nekoliko cenejši in velja 60 dni. Dalje navaja v članku stroške, ki bi jih utegnili imeti udeleženci in pozivlje tovariše gasilce, da že sedaj začnejo zbirati denarne pomočke, za udeležbo te prve gasilske slavnosti na jugu, in da si bodo mogli ogledati krasno našo Adrijo, ponosno kranjsko Švico in divni naš Bled. Razumljivo pa, da pač največjo važnost podaja naši beli Ljubljani in nje okolici. Članek je pisan navdušeno in z gospodarskega stališča in se končuje: »Na veselo snidenje v beli Ljubljani leta 1910!«

Tridesetletnica prostovoljnega gasilnega društva v Kranju dne 8. avgusta 1909 se je izvršila prav sijajno. Kranj si je nadel praznično opravo, zakaj z nad večine hiš so plapolale trobojnice, prebivalci so pa res pokazali, kako cenijo gasilstvo. Gasilci so prihiteli na voze in z vlaki. Prisotna so bila nastopna gasilna društva po večjih in manjših deputacijah: Ljubljana, Škofja Loka, Krško, Kamnik, Bled, Bohinjska Bistrica, Postojna, Ljubno, Stražiše, Žabnica, Stara Loka, Voglje, Duplje, Cerklje, Predoshe, Zgor. Bernik, Stob in Jezica skupno z domačimi 280 gasilcev in veteransko društvo Kranj. Zvezni odbor so zastopali podnačelnik M. Petrič, odbornika Debelak in Rus ter tajnik Trošt. Ob poludesetih so se zbrali gasilci na Pungartu, od koder so odkorakali z domžalsko godbo na čelu v »Zvezdo«, kjer je na prostem daroval sv. mašo č. g. dr. Levičnik, ki se je udeležilo tudi mnogo prebivalstva. Po sv. maši je bil spreved po mestnih ulicah in se je končno ustavil na glavnem trgu. Cesarski svetnik župan g. Šavnik je z vznešenimi besedami pozdravil zbrano gasilstvo, povzdigujoč, kake koristi so za občino. Podnačelnik zveze Petrič se je zahvalil g. županu in gg. zastopnikom mesta za časten sprejem gasilcev. Nato je gospod c. kr. vladni komisar Merk pripel gasilcu Špenkotu častno svetinjo za 25 letno službovanje. Načelnik društva Janko Sajovic se je zahvalil v imenu društva za naraščanje in zaklical trikratni »slava« presvetlemu vladarju, kar je našlo gromoviti odmev zbranega gasilstva in ljudstva. Ko je godba odigrala cesarsko himno, zvrstili so se gasilci v red in defilirali pred dostojanstveniki. Pri skupnem obedu v gostilni g. Mayerjeve se je izrekla marsikatera napitnica. Načelnik Sajovic je po napitnici presvetlemu cesarju napil zahvalnico zbranim gasilcem, v kar se je zahvalil zvezni tajnik Trošt. Deželni poslanec g. Ciril Pirc napil je gasilstvu sploh tudi kot čuvatelju naroda. Podnačelnik Petrič se je spominjal očeta Doberleta, a odbornik Rus vrljih Kranjcev, itd. Tovariš Barle je nabral za jubilejni fond 36 K (9 vin. Ob 4. uri se je začela ljudska veselica v »Zvezdi«; ljudstva je bilo polno, pa tudi vrle gospice so imele v paviljonih vedno opravila; kaj ljubke so bile male deklice, ki so v korist društva prodajale šopke in spominske svetinje, ki jih je društvo izdalo. Pri vhodu v mesto je bil napravljen lep slavalok z napisom:

Ko strop nebesni stresa grom,	Če strela vžiga — iskra vnema,
Kdar kliče »Na pomoč« Vas dom,	Na straži vedno ste obema!
Presrčen bratski Vam pozdrav,	Krotitelji ognjenih sil, —
Naj spaja vroča vse ljubav.	Za čin najlepši, — ta Vaš cilj.

Dne 1. avgusta 1909 je praznovalo prostovoljno gasilno društvo v Bizoviku svojo 25 letnico. Slavja se je udeležilo 189 sosednih gasilcev njim na čelu oče in načelnik slovenske gasilske zveze Fran Doberlet, ki je imel slavnosti primeren govor in je pripel zaslužno svetinjo gasilcu Francu Nalarju.

Slovesnosti se je udeležilo tudi mnogoštevilno domače ljudstvo, ki dobro ve ceniti svoje gasilno društvo.

Leše na Gorenjskem. Motno je gledalo solnce izza oblakov, videlo se je, kakor bi bilo nebo nejevoljno in jezno nad prijazno lešansko dolino. A veselo so zgodaj zjutraj, ko je cerkovnik odzvonil dan, doneli topiči po dolini in naznanjali ljudem veseli dan, dan veselja in radosti ne samo za vas Leše, ampak tudi za celo okolico. V meglo so doneli topiči, a srce slehernega vaščana je čutilo, da bo ta dan, dan veselja, dan radosti, redke slavnosti. Ta dan je praznovalo prostovoljno gasilno društvo v Lešah svoj veseli, nad vse radostni praznik. Nebo, zemlja, narava vse je čutilo, da je ta dan, dan in praznik prostovoljnega gasilnega društva. Skoro deset let je že zatonilo v večnost, odkar je v tihi vasi Leše zapel rog, odkar so bajnoskrivnostno doneli farni zvonovi čez širo ravan in naznanjali, da je v Lešah ustanovljeno prostovoljno gasilno društvo. »Velika ognja je oblast«, pravi pesnik in ustanovilo se je društvo, »da čuva njega rast«. Deset let je že društvo blagonosno delavno na polju gasilstva, na polju pomoči svojemu sotrpinu, a letos je dobilo društvo novo brizgalnico, da more tem uspešneje, tem hitreje priskočiti na pomoč, kadar bije ura žalosten glas, kadar ljudstvo zbegano tava semtertja, kadar rdeči petelin igra svojo žalostno igro po strehah kmetijskih domov. In zato ni čuda, če je veselo donelo čez širo lešansko polje in naznanjalo okoličanom veseli dan, ni čuda, če je na obrazih gasilcev sijala radost in navdušenje. Redko se pripeti, da je kmet, kmetijski sin brezskrbno vesel, a 25. julija je bil dan takega veselja. Vsako srce je čutilo: Ne trudim se za se, a trudim se za svojega sočloveka, trudim se za svojega sotrpina. Ni se ustrašil truda, ne težav krepki sin gorenjskih planin, in danes ima društvo svojo novo brizgalno, ki je ponos ne samo društvu, ampak tudi celi občini. Veselo je odbila ura v farni cerkvi dve in od vseh strani so prikoralaka bratska društva, da se udeležijo slavnosti. Z nami je čutilo isto radost društvo iz Mošenj, Ljubnega in Begunj, ni se ustrašilo daljne poti društvo iz Dupljan in Tržiča, celo društvo iz Kroke je hotelo z nami praznovati ta veseli dan. In društvo iz Radovljice, kajpada, tudi to ni smelo zamuditi redkega slavlja. »V slogi je moč, v slogi je sila«, in vsa bratska sosedna društva so se rade volje odzvala vabilu, da pokažejo s tem svojo prijaznost in svojo naklonjenost. Slavna godba prostovoljnega gasilnega društva iz Kroke je spremljala botrico gospodično Marijo Cvenkelj iz Peračice v vas Leše. Navdušenje je doseglo svoj vrhunec, ko je godba zaigrala veselo koračnico »Naprej zastava Slave« in ko je preprosto kmetско ljudstvo zagledalo gdč. Marijo Cvenkelj že drugič kot botrico gasilskemu društvu. Pred štirimi leti je kumovala pri blagoslovljenju društvene zastave in letos zopet kot kumica pri blagoslovljenju nove brizgalne. Vsa čast dobri in poštvalni rodbini Cvenkeljnovi iz Peračic! Rezko grmenje topičev je naznanjalo veseli trenotek. Ob pol 3. uri sta gospod farni župnik in gospod dr. Josip Valjavec blagoslovila novo brizgalno pred župno cerkvijo. Pred blagoslovljenjem je imel še gospod župnik navdušujoči govor. Poudarjal je veliko poštvalnost društvnikov in nad vse važen pomen gasilnih društev. Celo društvo mu izreka ob tej priliki iskreno zahvalo, kakor tudi gospodu dr. Josip Valjavcu. Sledilo je nato blagoslovljenje nakar se je društveni tajnik g. Fr. Valjavec v lepem govoru zahvalil za prijazni poset vseh gasilnih društev, kakor tudi drugih gostov. Po blagoslovljenju se je na vrtu gostilničarja Janeza Čotelja in na vrtu gospoda društvenega blagajnika Fr. Valjavca razvila neprisiljena, prav domača zabava. Ob zvonkem petju kmetijskih fantov in deklet je kaj hitro potekel popoldan in večer. Pri zabavi na vrtu pa je prijazno svirala godba gasilnega društva iz Kroke, za kar ji bodi izrečena iskrena zahvala! Tako je minul ta veliki praznik in dal Bog, da bi društvo vedno tako veselo in navdušeno delovalo v prid svojemu bližnjemu, kakor je bilo navdušeno ta dan! Spominjajoč se velikih zaslug za društvo g. Frana Cvenkelja iz Peračice, ga je društveni blagajnik g. Fran Valjavec st. predlagal častnim članom. Z govornim navdušenjem je celo društvo pritrdilo temu predlogu. Živi, raste in cvete naj krepko lešansko prostovoljno gasilno društvo!

Prostovoljno gasilno društvo Mirnapeč. Dne 20. junija t. l. se je Mirnapeč zavila zopet enkrat v praznično obleko. Ta dan se je vršilo blagoslovljenje gasilnega doma in brizgalne. Povabilu se je odzvalo mnogo bratskih gasilnih društev iz bližnjih krajev, kakor tudi veliko drugega cenjenega občinstva. Vseh gasilcev se je zbralo do 95. Kako tudi ne, ko pa so prihiteli iz Trebnjega, Velike Loke, Rudolfovega, Št. Petra in Valte vasi, da počaste slavnost mirnapeške prostovoljne požarne brambe. Drugega občinstva pa je naraslo čez 1000. Posebno iz Novega mesta, v kar je mnogo pripomoglo telovadno društvo »Sokol«, ki se je korporativno udeležilo te veselice. »Sokolov« in »Sokolic« je bilo okrog 50 po številu. Komaj se je zjutraj začel delati dan, že je naznanjal prihod slavnega dne trobentač. Pozdrav tujih gasilnih društev je bil napovedan ob 2. uri popoldne pred gasilnim domom,

kateri je bil, kakor tudi brizgalna, primerno okrašen. Res jih je mnogo prihitelo ob določeni uri pred društveno hišo, kjer jih je domači načelnik g. Alojzij Hude pozdravil v presrečnih besedah. Za tem so vsi odkorakali proti cerkvi, na čelu jim slavna godba meščanske garde iz Novega mesta, Po popoldanski službi božji pa je blagoslovil gasilni dom mil. gospod prošt dr. Sebastjan Elbert ob asistenci domačih gospodov. Po blagoslovljenju so odkorakali gasilci, katere je spremlja godba, na konec vasi, kjer je stal visok slavolok z napisom »Kdor Slovan, ta Sokol«. Tu so se ustavili ter čakali na prihod društva »Sokol« iz Novega mesta. Kmalu se zaslišijo sokolske trobente, a takoj nato zagledamo rdeče srjace. Pri slavoloku pozdravi nositelja kulture in prosvete domači načelnik in župan v imenu prostovoljnega gasilnega društva in v imenu mirnapeške občine. Zahvalil se mu je starosta »Sokola« odvetnik g. dr. Jakob Schegula v vznešenih besedah, v katerih naglašja pomen in namen telovadnega društva. Po sprejemu odidejo skupno na veselični prostor, kjer se je razvila živahna zabava, v kar je zopet mnogo pripomogel »Sokol« s svojo telovadbo, katere bo dolgo časa, kakor tudi vsa veselica, ostala občinstvu v dolgotrajnem spominu. Še v daljšem spominu ostanejo mlade sestre »Sokolice« iz Novega mesta, katere so na našem domačem polju kot telovadkinje prvič javno nastopile in pokazale svoj naraščaj pri prostih vajah javne telovadbe, katere se je pod predtelovadkinjo sestro Alojzijo Gregorc izbornu obnesla. Res je bil krasen pogled na nje, vse ljudstvo je z začarelimi očmi proti njim zrlo in klicalo mladim sestram »Sokolicam« mnogokratni »Nazdar!« Vseh sester »Sokolic« se je v telovadski obleki pokazalo v številu 18. Po končani telovadbi se je potem v lepem in v stanovitem vremenu razvila jako živahna zabava. Lepa veselica, ki je sledila, je dobro vzpela in donesla precejšen dohodek zadolženemu društvu. Da ostanejo bratje »Sokoli« in sestre »Sokolice« še v daljšem spominu Mirnapečanom jim prostovoljno gasilno društvo kličo vsem skupaj krepki »Nazdar!«

Slavnost 25 letnice »Prostovoljnega gasilnega društva v Trebnjem«. Dne 1. avgusta t. l. je slavilo prostovoljno gasilno društvo trebanjsko svojo 25 letnico. To društvo je izmed starejših in prvo, ki je uvedlo v novomeškem okraju slovensko društveno poveljevanje. Gospod lekarnar Ruprecht se je kot njega ustanovitelj z veseljem spominjal, kako je na splošno zadovoljstvo svojih članov poveljeval na novomeškem trgu v slovenskem jeziku. En četrt stoletja človekoljubnega dela diči trebanjsko gasilno društvo. Mnogo članov — ustanovnikov — je moralo zapasti naši skupni usodi, smrti, drugim pa bolj srečnim, ki so ostali ves čas zvesti člani društva so se podelile zaslužne svetinje na slavnostni način. Ob lepem solnčnem dnevu v spremstvu slavne novomeške godbe je sprejemalo trebanjsko društvo gasilna društva iz novomeškega, litijskega, krškega in ljubljanskega okraja. Z drugimi vred so prihiteli na slavnost trije zvezni zastopniki gg. Vinko Ogorelec, Josip Tratar in Fran Ks. Trošt. Po oficijelnem sprejemu vseh dragih gostov, so dobili slavljenici gg. Franc Zupančič, Franc Travnik in Ignacij Prpar zaslužne svetinje. Vsa zastopana gasilna društva so se postavila pred okrašeni gasilni dom, ki jih je trebanjski župan gospod Huč Franc v imenu občine pozdravil in častital odlikovancem, poudarjajoč važnost in pomen gasilnega društva za občino. Preden je pripel svetinje gospod Fran Ks. Trošt, je imel slavnosti primeren govor. V nagovoru na tovariše se spominja pokrovitelja gasilstva, Njegovega veličanstva cesarja Franca Jožefa in pozove navzoče naj mu zakličejo trikratni »Slava«, čemur so se odzvali vsi tovariši rade volje in s tem vdano počastili svojega zaščitnika. Nato se obrne k slavlencem in jim častita na odlikovanju. »Velikokrat ste stali, pravi, »znabiti v smrtni nevarnosti iz ljubezni do bližnjega. Zvesti člani ste bili vseh 25 let onega društva, na čigar praporu je humanitetni napis »Na pomoč« svojemu bližnjiku v nesreči. Za svoje zvesto službovanje sprejmite zaslužen plačilo.« Nato pripne vsem trem odlikovancem svetinje tovariši se pa odzovejo pozivu ter zakličejo trikratni »Na pomoč«. Po odlikovanju defilirajo vsa društva pred odlikovanci, kar je napravilo na občinstvo prijeten utisk in zavest spoštovanja ljudem človekoljubnega dela. Po slavnosti se je vršil banket v gostilni »Pri lipi«. Tu je zopet tajnik zveze pozdravil navzoče, zlasti seveda jubilate in se zahvalil gospodu Mauserju za velikodušni dar 50 K za »Cesarja Franca Jožefa I. jubilejno ustanovo«. Nato prečita brzojav očeta kranjskih gasilcev gospoda Doberleta in g. deželnega poslanca Mandeljna; oba brzojava sta bila z navdušenjem sprejeta. Župan g. Fran Huč pozdravi v imenu občine jubilate in se zahvali zveznim zastopnikom. Nato sta govorila še gospod Tratar iz Mokronoga in g. Franc Kenda iz Novega mesta. Poslednji je pozival tovariše naj gojijo v isti meri v sebi poleg človekoljubja tudi zavest, da stojijo v nesreči nastrani bratu Slovcu. Po banketu se je vršila ob 3. uri popoldne veselica na travniku g. Al. Paulina. Veselo razpoloženje je motila le neprijetna novica o ognju v Št. Vidu. Tovarišem Št. Vidčanom izrekamo tem potom najiskre-

nejše sožalje ob tej veliki nesreči. Veselica je uspela materialno in moralno jako povoljno, naša prijetna dolžnost je, zahvaliti se vsem p. n. gospodom, gospem in gospodičam, ki so posredno ali neposredno delali v prosepah veselice. Vam pa, tovariši, srčna hvala in imejte prepričanje, da se vbodoče tudi mi z veseljem odzovemo ob taki priliki vašemu klicu. »Na pomoč!« M.

Gasilski znaki v korist jubilejni ustanovi. Na emajliranem trobarvnem dnu zlato gasilsko znamenje z napisom »Gasilska zveza«. Pripravna zaponka, cena samo 50 h. Naroča se pri zveznem tajniku.

Gasilski koledar za leto 1910 izide še pravočasno, tako, da ga bode lahko imel vsak gasilec že decembra meseca v roki. Gasilci, nabirajte za koledar naročnikov, saj je čisti dohodek namenjen gasilski jubilejni ustanovi. Oglase in naročbe sprejema zvezni tajnik Trošt. Dopisnica zadostuje. Toraj na delo. Na pomoč!

Poznata firma R. A. Smekal v Smichovu podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica, je izdala bogato ilustrovan cenovnik svojih izdelkov v slovenskem jeziku. Ta cenovnik se bo dopolnil vsem gasilnim društvom. Priporočamo ga v uvažanje pri naročitvah gasilnih potrebščin.

Državna oskrba v dobavljanje in odvajanje vode v avstrijskih vaseh. Ministrstvo za javna dela je izdalo na vsa politična oblastva odlok, ki zagotavlja občinam državno oskrbo v tehnično ugovora prosto dobavo in odvajanje vode in kanalizacijo, kolikor to spada v področje imenovanega ministrstva. Vodopisni centrali je zaukazano posebno paziti na nastopne okolnosti: 1. Preizkus projektov, ki so važni za splošni blagor, na podlagi vodoslovnih in vodostavbenih pravil. 2. Izpeljava tehničnih preizkusov za take projekte na licu mesta. 3. Podajanje nasvetov, poravnavanje pri lokalnih obravnavah in podajanje mnenja. 4. Razglašanje tičočih se znanstvenih preizkušenj in zadobljenih izkušenj. Opomniti je, da so bakteriološke preiskave itd. izključene od vmešavanja vodopisne centrale, ravnotako izvedba večjih geoloških preiskav. Troški teh intervencij so plačati od stranke. Tudi je napačno mnenje, da bi sestavljala vodopisna centrala projekte. Pač pa se preizkušajo doposlani projekti, se svetuje in daje mnenje brezplačno in celo za odposlatev izvedencev politični oblasti se nič ne računa, ako se to uradnim potom naznani. Prošnje v tej zadevi naj se odpošiljajo s projektiranimi načrti ministrstvu za javna dela, vselej pa potom c. kr. okrajnega glavarstva. Ta odločba je napravila tudi najboljši vtisk v tujini, ker je za gasilstvo važnosti o preskrbljevanju vode, potom vodovodov.

Gasilske razmere na Angleškem posebno po deželi so še prav žalostne; celo v malih mestih so nepopolne. Vsaka lokalna oblast ravna po svoje in končni izid je, da se za gasilstvo tako dolgo ničesar ne stori, dokler kak požar ne zbudi oblasti iz letargije. Nič redkeje ni, da so brizgalnice in druge priprave take, ki bi delale čast predstoletju. Izvežba pri gasilstvu je pomanjkljiva ali je sploh ni, tako, da je delo večkrat dvomljivo. Velikokrat so tudi mestne in kmetijske občine v prepiru in si ne pomagajo v slučaju požara. Pripetilo se je to v nekem kraju, kmetijska občina je bila brez pomoči iz mesta, ker ni hotela prispevati malega gasilskega doneska, ni tudi prišlo na pomoč mestno gasilstvo.

Redki jubilej je praznovala vas K. Ima namreč brizgalno, ki jo je kupila pred 50 leti, a jo do sedaj še ni rabila pri požaru, kar stari ljudje ne pomnijo požara v vasi.

Za kaj vse je gasilstvo dobro. Na Dunaju se je pred kratkim pripetil naslednji dogodek. K gasilnemu oddelku je prišla korespondentinja z naznanilom, da je v zaprtem stanovanju nje gospode, katera je že tri tedne na potovanju, za lesenimi zavesami opaziti ognjeni svit. Boječi gospodični se je opazilo, da je to mogoče odsev zahajajočega solnca, ali dekle se ni dalo preveriti, marveč je prosilo, da se siloma vdere v zaprto stanovanje. Prišel je policijski ključavničar in drugi ali ameriške ključavnice se niso dale odpreti. Da bi se dragocenih vrat ne razbilo, naslonila se je lestva na balkon, kjer se je vdrla šipa pri vratih in gasilec je šel v stanovanje. Kaj je tu dobil? Pri odhodu ni gospoda zaprla električne luči pri lestenci, tako da so žarnice cele tri tedne prostor razsvetljevale. Tok žarnice se je zaprl, korespondentinja se je ginjena gasilcem zahvaljevala in hotela poplačati vožnje stroške, kar so ti odklonili. Gospodar bo pač moral globoko poseči v žep, ko mu dostavi mož iz elektrarne račun.

Od kdaj se uporablja premog? Pred uporabo premoga so rabili za kurivo le les, oglje in po nekaterih krajih šoto. Prvič so začeli uporabljati premog, kakor nam poroča kronist Reiner leta 1195. Tega leta se je začela črna zemlja prav uspešno uporabljati kot kurivo v nekaterih krajih okrog Lütticha. Z izrazom črna zemlja so označevali premog. V okolici

Lütticha je še dandanes to kurivo v velikih skladih. Polagoma se je to začelo rabiti tudi v sosednjem Nizozemskem, in v računih mesta Aachen se leta 1353. omenja nakup »kamenega oglja«. V 15. in 16. stoletju so jeli kopati premog v Rudnih gorah, ali rabilo se ga je splošno zaradi nedostatnih kurišč le v tehnične svrhe, ker je bil smrad prav neprijeten v sobah. In danes je pa to kurivo neizogibno potrebno.

Galletova tovarna pogorela. Iz Borovnice-Bistre: Pred sinočnjem 29. julija ob deveti uri je izbruhnil ogenj v Galletovi tovarni. Nenavaden odsev plamena je razsvetljeval dobre štiri ure daleč okolico. Razume se, da je privrelo veliko ljudstva. Na mestu so bile takoj požarne brambe iz Borovnice z dvema brizgalnima, iz Verda, Stare Vrhne in Vrhne. Ogenj je uničil obsežno poslopje. V tem poslopju sta bila postavljena dva »Gartra« in ena navadna žaga ter velike skladi lesa razne vrste. Poleg poslopja v skladišču je bila velika množina rezanega lesa. Škoda se ne more še ceniti. Gotovo pa znaša lepo vsoto tisočakov. Podjetje je zavarovano pri zavarovalnici »Nord Britische«. Vzrok ognja je neznan, to tembolj, ker se delo v tovarni ustavi že ob 6. uri zvečer. Razume se, da se v prvem hipu nihče ni upal zraven zaradi nevarnosti parnega kotla, ki proizvaja 60 konjskih moči. Prva je zapazila ogenj domača ženska. Nato je prihitel gosp. Franc Čič, brzojavni paznik z devetimi delavci, gosp. Podboj pa je navduševal devetorico, ne se ustrašiti nevarnosti. In tako se je brez strahu nadaljevalo gasilsko delo.

Ogenj na Nomenju. Iz Bohinjske Bistrice nam pišejo: Danes, v torek zvečer, se je zasvetilo v ognjenem žaru nebo nad vasio Nomenj. Takoj smo na Bistrici uganili, da na Nomenju gori. Plat zvona je, kakor bi trenil, sklical požarno brambo pod načelnštvom gosp. Iv. Markeša na pomoč. Dasi je dobro uro do Nomenja, bili so kmalu na mestu. Vaščani in železniški delavci pa so z junaško pridnostjo gasili, kakor hitro so ogenj zapazili. Posebno je dobro služila brizgalna nomenjske štacije. Ko je bila požarna bramba došla, je bil ogenj že lokaliziran. Izvežbani gasilci so potem kmalu ogenj zadušili. Pogorelo je Janezu Starétu, po domače Peršivec. Revez — bil je kot železniški delavec (substitut) v službi v neki čuvajnici v Štengah. Ko se bo vrnil, bo šele videl, da mu je ogenj upepelil hišo in hlev. Kravo in prašiče, razen enega, ki so mu ga rešili gasilci. Kako je nastal ogenj se ne ve. Škoda je velika.

Iz Št. Vida na Dolenjskem se piše: Strahovit požar je uničil v nedeljo 1. avgusta v Št. Vidu na Dolenjskem trem gospodarjem vsa gospodarska poslopja s hišami, hlevi in kozelci vred. Ogenj je nastal ob 1. popoldne na južni strani vasi, kjer je, ne vé se še kako, začel goreti Strmečev kozlec, do vrha poln žita. Planen je v dobri četr uri ob strahoviti vročini imel v svoji oblasti tri hiše, tri hleve, dva kozelca in eno kaščo za žito. Pogled na celotno pogorišče je bil strašen, vročina neznosna, vode nobene, ljudstvo zmešano, krik in strah nepopisen. Sreča največja, da je le lahna sapa pihljala od vzhoda proti zahodu in je tako vničil ogenj samo zahodni del vasi, ker sicer bi bila ob tem pomanjkanju vode brez dvoma izgubljena vsa vas s cerkvijo vred. Zgoreli so tudi trije prešiči, drugo živino so otieli Človeških žrtev hvala Bogu ni bilo. Velika sreča je bila tudi, da je čakalo ravno mnogo zunanega ljudstva na popoldansko službo božjo, zlasti deklet, ki so prav mnogo pripomogle, da se je požar omejil. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje Gerbečev, Jurjevo, Hauptmanovo ter Strmečev kozlec do tal.

Iz Št. Lovrenca, 26. julija. Ko so šli danes skoro vsi ljudje na semenj Sv. Jakoba na Veliko Loko, je nastal v Spodnjih Praprečah zraven postaje ogenj v Špančevem kozlecu. Otroci so se igrali in zažgali. Poldne je odbila ura, ko začne biti plat zvona. Ljudje so bili v groznem strahu. Vsa vas je blizo skupaj, strehe s slamo krite, mož skoro nič doma. Hitro so pritisnili iz bližnjih vasi, ženske so pritekale s škafi, mala občinska brizgalna je prav dobro delala, neustrašeni možje so škaf za škafom vliвали na gorišče. Posrečilo se je ogenj omejiti. Kozlec je pogorel popolnoma. V njem pet štantov žita, vsi vozovi in vse gospodarsko orodje. Zavarovan je bil Ignacij Grmovšek za 200 kron, škode ima nad 1200 kron.

Ogenj na Rašici. Iz Šmartnega pod Šmarno goro se piše: V jutro 3. avgusta je prestrašil našo okolico ogenj na Rašici. Zgorel je Venkov kozlec poln žita. Baj je zažgal

deček, ki je hotel na vse zgodaj požgati ose na kozelcu. Popoldne istega dne je pa toča ropotala tako, da nam je vse zbila. Bila so tla hipno kakor po zimi. Vse v snegu. Še drugi dan v jutro so bili pod kapom kupi zrnja. Ljudstvo žaluje. Nekateri celo jokajo po polju, ki je sedaj uničeno, dasi je prej tako lepo kazalo.

Iz Semiča, 2. avgusta. Nocoj po polnočni uri izbruhnili je na dosedaj neznan način ogenj pri županu Tomcu v Stranski vasi. Zgorelo je vse — hiša in gospodarsko poslopje in tudi eno tele, drugo živino so rešili in golo življenje. Ogenj se je širil hitro, ker je vse tako suho vsled neznosne vročine; vsaj termometer kaže že teden dni ob 2. uri popoldne do 40° R. Med drugim zgorela je tudi oprava bodoče neveste, domače hčere, ki se namerava v kratkem poročiti. Na pogorišče sta došli požarni brambi iz Semiča in iz Gradaca, ki sta z velikim trudom omejili ogenj in rešili sosedo preteče nevarnosti.

Junaštvo nekega kurjača. Iz Ankone v Italiji poročajo dne 23. pr. m: Ko je zjutraj odhajal vlak št. 9640 iz Osime v Ankono in je ravno zapustil postajo ter začel voziti z vso naglico, sta opazila strojevodja in kurjač prilično sto metrov naprej na železniškem tiru malo deklico. Strojevodja je dal takoj protiparo, medtem ko se je povspel kurjač ob stroju pred istega z namenom, da dvigne deklico z železniškega tira na stroj ter jo tako reši. Ker je pa videl, da le še nekoliko metrov ločuje deklico od stroja, je skočil s stroja naprej na tir, tu vsprejel deklico v naročje ter jo položil na sredino tira. Potem se je tudi sam vrgel tik pred vlakom po dolžini na tir. Vlak je tako šel preko obeh, ne da bi se bila količkaj poškodovala. Ko je prihitela na lice mesta mati, vsa prestrašena ter videla svoje dete nepoškodovano, je bila vsa iz sebe od veselja. A ko je vlak došel v Ankono, se je tam že vedelo o junaškem činu kurjača, ki je bil radi tega mnogo slavljen.

Solnce v službi tehnike. Od davna že so se bavili strokovnjaki s smelo mislijo, da bi upregli solnce v tehnične svrhe namesto umetnega proizvajanja motornih sil n. pr. para in elektrike. V novjšem času je Francoz Mouchot sestavil solnčni stroj, ki na mnogoštevilna zrcala lovi solnčne žarke in jih meče na eno samo osrednjo točko, ki se tako segreje, da goni motor za eno konjsko silo. Za Mouchotom so se še mnogi drugi bavili s tem problemom in tudi marsikaj novega iznašli in prejšnje izpopolnili, tako da se je tudi ta stvar dokaj približala svoji rešitvi. Kajpada še niso blizu časi, ko bodo solnčni motorji stali po deželi, kakor mlini na veter. Dandanes ima največji solnčni stroj South Pasadena v Kamiforniji, in sicer goni črpalnico za vodo, s katero zalivajo nasade. Aparat ima obliko ogromne elipse, katere najmanjši premer znaša 11 metrov. Na ploskvi je 1788 majhnih bistroumno razvrščenih zrcal, ki vsa koncentrujejo solnčne žarke na eno edino točko, na kateri je kotel z 800

litri vsebinske prostornine. Razvijajoča se para je po cevi napeljana na motor, ki ima 10 konjskih moči. Motor deluje s hitrostjo 11.000 litrov na minuto. Ves aparat je napravljen kakor teleskop, da se lahko prestavi in obrača za solncem.

Brizgalna in čelade so naprodaj pri »Ljubljanskem gasilnem društvu«.

Načrte kakor za merjenje pogorelih hiš, preuredbe starih hiš, zlasti za gasilarne in tudi stroškovnike izdeluje po nizki ceni tovariš L. Stricel ml. Dopisnica zadostuje.

Sukno in platno za gasilske uniforme v veliki izberi in razni kakovosti ima tvrdka Feliks Urbanc v Ljubljani. Pošilja vzorce s cenovnikom in plačilnimi pogoji brezplačno.

Rokavice in kravate za gasilce ima v zalogi tovariš Anton Leutgeb v Ljubljani. Tovariši, naša dolžnost bodi, da podpiramo zaslužnega gasilca. Cene so nizke.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga
in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem predpisu.

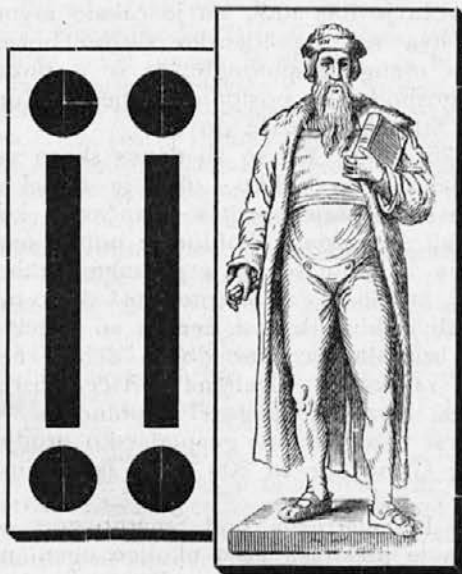
Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-
vezanim znakom.

**Signalne vrvice, rokavne žno-
rice, rokavice, kravate itd.**

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

**Preskrbe se tudi vse druge po-
trebščine za gasilce po najnižjih
cenah.**

Za gasilna društva olajšalni plačilni
pogoji; pri skupnem naročilu enakih
vrst primeren popust.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem e. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

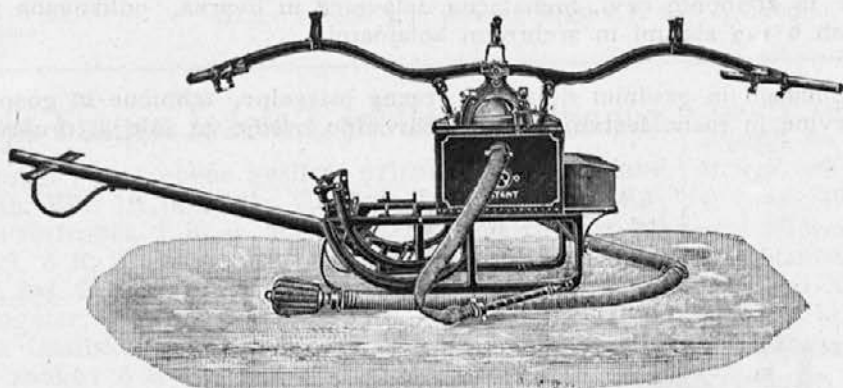
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

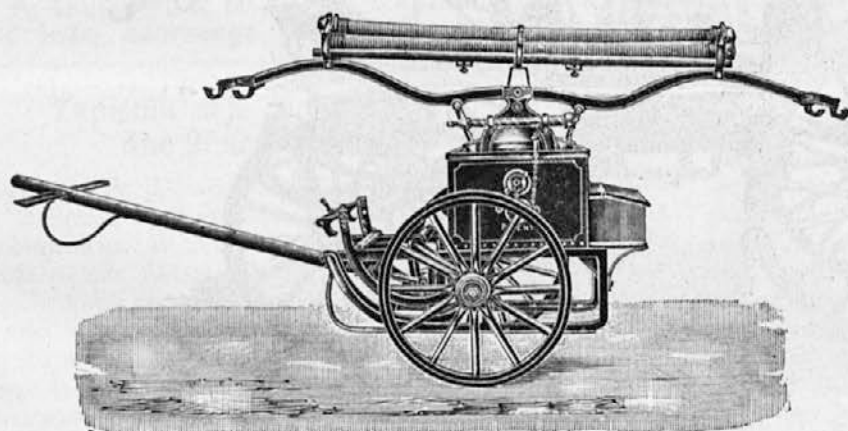
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

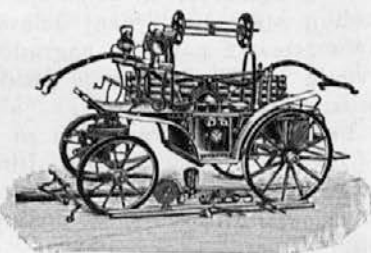
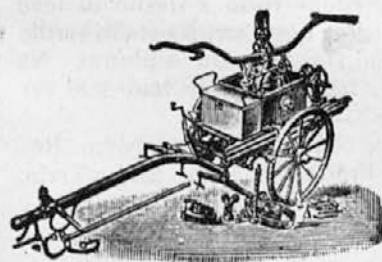
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

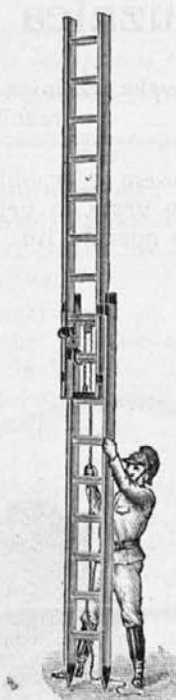
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonoši, dvokolesno in štirikolesne ali nosilne.

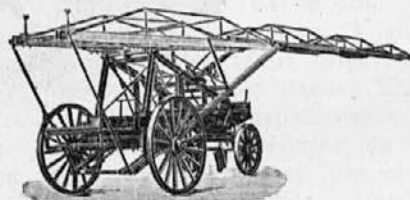

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne opreme.

➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

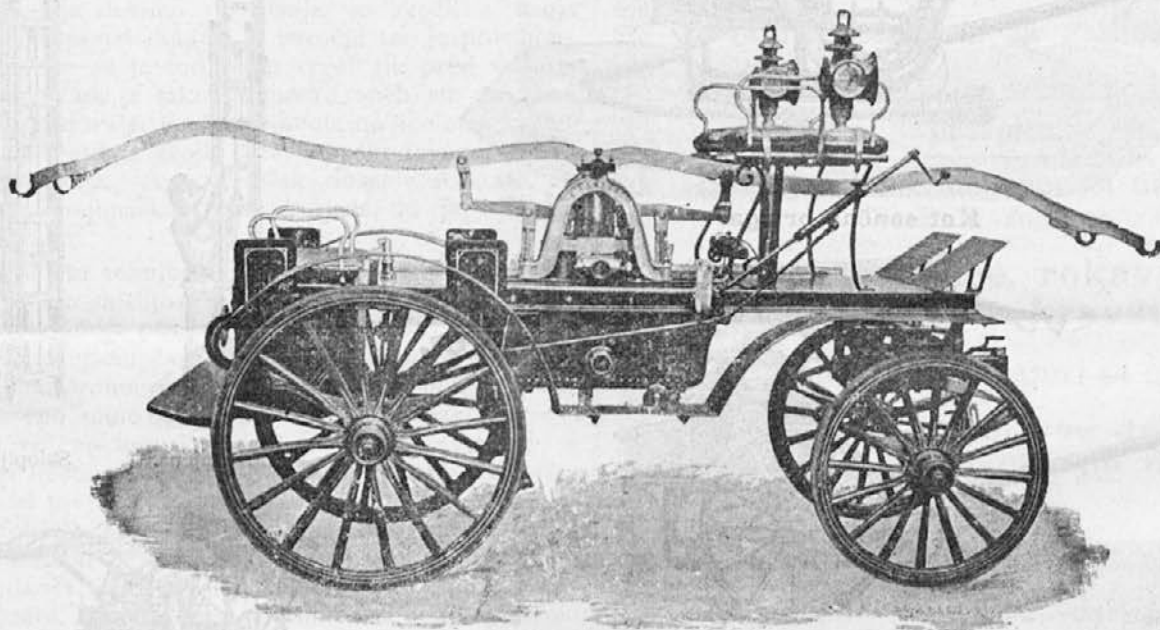
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Idrija, Predoslje, Sora, Štob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa,

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravna Gora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.